

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
ІНСТИТУТ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

О.В. БАЗОВ

**МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ
ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ДІЯЛЬНОСТІ
МІЖНАРОДНИХ КРИМІНАЛЬНИХ СУДІВ**

Монографія

Київ • Алерта • 2023

УДК 341.64:343]:340.13]](02)

Б17

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Інституту міжнародних відносин
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
(протокол № 5 від 23 травня 2023 року)*

Рецензенти:

Мицик Всеволод Всеволодович – доктор юридичних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України;

Білоцький Сергій Дмитрович – доктор юридичних наук, професор;

Григоров Олександр Миколайович – доктор юридичних наук, професор.

Базов О.В.

Б17

Міжнародно-правові засади організації та діяльності міжнародних кримінальних судів: монографія. Київ: Алерта, 2023. 628 с.

ISBN 978-617-566-792-7

У монографії з позицій сучасної науки міжнародного права вперше комплексно досліджено правові і інституційні засади діяльності міжнародних кримінальних судів, концептуальні підвалини теорії та практики міжнародного кримінального правосуддя, її генезисний, структурний та ціннісний вимір. Досліджено систему міжнародного кримінального правосуддя, її основні елементи та напрями подальшого розвитку.

Правові та інституційні засади діяльності міжнародних кримінальних судів розглянуто з урахуванням їх організаційно-функціональної архітектоніки, у якості системи компетенційних повноважень цих судових установ та процесуальних форм реалізації їх юрисдикції. Розглянуто актуальні питання юрисдикційної діяльності органів міжнародного кримінального правосуддя. Визначено вплив практики Міжнародного кримінального суду та інших органів міжнародного кримінального правосуддя на міжнародне і європейське право, регіональні і національні правові системи.

Адресується працівникам органів державної влади, дипломатам, суддям, прокурорам, адвокатам, науковцям, викладачам, докторантам, аспірантам, студентам, а також усім іншим читачам, хто цікавиться проблемами міжнародного права, міжнародного кримінального права, міжнародного судового процесу, проблемами судового захисту прав людини і громадянина.

УДК 341.64:343]:340.13]](02)

ISBN 978-617-566-792-7

© Базов О.В., 2023

ЗМІСТ

СПИСОК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ	7
ВСТУП	8

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИХ ЗАСАД ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ДІЯЛЬНОСТІ МІЖНАРОДНИХ КРИМІНАЛЬНИХ СУДІВ

1.1 Генезисний та ціннісний вимір міжнародного кримінального правосуддя.....	18
1.2 Теоретико-правові основи діяльності міжнародних кримінальних судів.....	68
1.3. Методологія та основні напрями наукового дослідження правових і інституційних засад діяльності міжнародних кримінальних судів.....	102
1.4. Правовий простір діяльності міжнародних кримінальних судів.....	122
Висновки до 1 розділу.....	147

РОЗДІЛ 2.

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ МІЖНАРОДНИХ КРИМІНАЛЬНИХ СУДІВ

2.1. Правова природа міжнародного кримінального правосуддя..	150
2.2. Міжнародні кримінальні суди як відображення наднаціональної організації судової влади.....	184
2.3. Юрисдикція і функціонування міжнародних кримінальних судів: еволюція підходів.....	188
2.4. Міжнародне кримінальне правосуддя і міжнародне право на судовий захист.....	209
Висновки до 2 розділу.....	257

РОЗДІЛ 3.

ІНСТИТУЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ ДІЯЛЬНОСТІ МІЖНАРОДНИХ КРИМІНАЛЬНИХ СУДІВ

3.1. Інституційно-функціональна архітектура діяльності міжнародних кримінальних судів.....	261
--	-----

3.2. Міжнародний кримінальний суд як основний інститут міжнародного кримінального правосуддя.....	271
3.3. Міжнародні кримінальні суди (трибунали) <i>ad hoc</i> як інститути міжнародного кримінального правосуддя.....	317
3.4. Контаміновані (гібридні) суди у сфері міжнародного кримінального правосуддя.....	349
3.5. Інтернаціоналізовані суди у сфері міжнародного кримінального правосуддя.....	372
3.6. Діяльність міжнародних судів загальної юрисдикції у сфері міжнародного кримінального правосуддя.....	391
3.7. Міжнародний залишковий механізм для кримінальних судів (трибуналів)	411
Висновки до розділу 3	424

РОЗДІЛ 4.

ІНСТИТУЦІЙНА КОМПЛЕМЕНТАРНІСТЬ ТА СУДОВА ПРАКТИКА У ДІЯЛЬНОСТІ МІЖНАРОДНИХ КРИМІНАЛЬНИХ СУДІВ

4.1. Взаємовідносини міжнародних кримінальних судів з ООН, іншими міжнародними організаціями у сфері міжнародного кримінального правосуддя.....	430
4.2. Інституційні зв'язки міжнародних кримінальних судів у сфері міжнародного кримінального правосуддя.....	449
4.3. Правові зв'язки міжнародних кримінальних судів з національними системами кримінального правосуддя	457
4.4. Міжнародні кримінальні суди і Україна: особливості взаємовідносин у контексті інтеграції та протидії міжнародним злочинам	472
4.5. Судова практика як чинник ефективності організаційно-правових засад створення та діяльності міжнародних кримінальних судів.	504
Висновки до розділу 4	538

ВИСНОВКИ..... 554

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ 571

ANNOTATION 624

CONTENTS

LIST OF CONDITIONAL ABBREVIATIONS	7
PREFACE.....	8

PART 1.

THEORETICAL AND METHODOLOGICAL BASIS OF THE RESEARCH OF THE INTERNATIONAL LEGAL PRINCIPLES OF THE ORGANIZATION AND ACTIVITIES OF INTERNATIONAL CRIMINAL COURTS

1.1 The genesis and value dimension of the formation and activity of international criminal courts.....	18
1.2 Theoretical and legal foundations of the activity of international criminal courts	68
1.3 Methodology and main directions of scientific research of the legal and institutional foundations of international criminal courts	102
1.4 Legal space of activity of international criminal courts.....	122
Conclusions to Part 1	147

PART 2.

LEGAL PRINCIPLES OF ACTIVITY OF INTERNATIONAL CRIMINAL COURTS

2.1 Legal nature of international criminal justice: general characteristics	150
2.2 International criminal courts as a reflection of the international organization of judicial power	184
2.3 Jurisdiction and functioning of international criminal courts: evolution of approaches.....	188
2.4 International criminal justice and the international right to judicial protection	209
Conclusions to Part 2	257

PART 3.

INSTITUTIONAL MECHANISMS OF INTERNATIONAL CRIMINAL COURTS ACTIVITY

3.1 Institutional and functional architecture of the activities of international criminal courts	261
---	-----

3.2 The International Criminal Court as the main institution of international criminal justice	271
3.3 International criminal courts (tribunals) ad hoc as institutions of international criminal justice	317
3.4 Contaminated (hybrid) courts in international criminal justice	349
3.5 Internationalized courts in the field of international criminal justice	372
3.6 Activities of international criminal courts of general jurisdiction in the field of international criminal justice	391
3.7 International Residual Mechanism for Criminal Courts (Tribunals)	411
Conclusions to Part 3	424

**PART 4.
INSTITUTIONAL COMPLEMENTARITY
AND COURT PRACTICE IN THE ACTIVITIES
OF INTERNATIONAL CRIMINAL COURTS**

4.1 Relations of international criminal courts with the UN, other international organizations in the field of international criminal justice	430
4.2 Institutional relations of international criminal courts in the field of international criminal justice	449
4.3 Legal relations of international criminal courts with national criminal justice systems	457
4.4 International criminal courts and Ukraine: peculiarities of relations in the context of integration and countering international crimes	472
4.5 Judicial practice as a factor in the effectiveness of the organizational and legal foundations of the creation and operation of international criminal courts	504
Conclusions to Part 4	538

CONCLUSIONS	554
--------------------------	------------

LIST OF SOURCES	571
------------------------------	------------

ANNOTATION	624
-------------------------	------------

Наукове видання

Базов Олександр Вікторович

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ДІЯЛЬНОСТІ МІЖНАРОДНИХ КРИМІНАЛЬНИХ СУДІВ

Монографія

Видається в авторській редакції

Відповідальний за випуск
Комп'ютерна верстка

О. В. Діордійчук
Д. М. Алексєєв

Підписано до друку 10.10.2023 р. Формат 60 x 90 ¹/₁₆.

Папір офсетний. Гарнітура «Times New Roman».

Друк офсетний. Умовн.-друк. арк. 39,25.

Тираж 1000 прим.

Видавництво «Алерта»

04210, м. Київ, а/с 112.

Тел.: (044) 223-15-25, (099) 607-97-62.

E-mail: alerta.pravoaeidnist@gmail.com, веб-сайт: alerta.kiev.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 788 від 29.01.2002

На першій сторінці палітурки:

Воїни Івара Руйнівника ведуть на страту короля Едмунда Залізбокого.

Ілюстрація з англ. манускрипту XI ст.